

„Soča“ izhaja vsak petek in velja pošto prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto f. 1.40
Pol leta „ 2.20
Četrt leta „ 1.10

Pri oznanilih in prav tako pri „poslanicah“ se plačuje za navadno trisopno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „
Za večerke po prostoru.

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po 8 kr. v Gorici v tobakarnici v gosposki ulici, blizu „treh kron“, na staron trgu; in nanski ulici; v Trstu v tobakarnici: Via della caserma št. 3. in v Ajdovščini pri trgovcu g. Dolencu

Dopisi naj se blagovoljno pošiljajo uredništvu „Soče“ v Gorici v Hilarijanski tiskarni, naročnina pa opravištvu „Soče“ na Koroški v Stična - vi hiši št. 10 II nadstr.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepremožnim se naročnina zniža, ako se oglase pri uredništvu.

Slovinci!

Ko je dr. Janez Blaiweis vitez Trsteniški izdihnil svojo silno dušo, si je bil vsak slovenski rodoljub v svesti, da je Slovencev sveta dolžnost, skrbeti za vreden spomenik slavnemu rajniku, ki je skoro za štirih desetletij naš narod vodil v vročih borbah za njegov obstanek.

Prvi korak za dejansko izvršitev misli, katera je navdajala vseh narodnjakov srca, je storil poslednji občni zbor ljubljanske čitalnice s sklepom, naj se osnuje poseben odbor, kateremu bode nalog, prevdarjati in določati, na kakošen način naj se potomcem ohrani spomin pokojnega dr. Janeza Bleiweisa.

Ta odbor, sestavljen iz kranjskih deželnih poslancev, ljubljanskih meščanov in zastopnikov narodnih društev ljubljanskih, se je zdaj ustanovil in soglasno sklenil, da je nepozabljivemu očetu Slovencev v Ljubljani na javnem prostoru postaviti dostojen spomenik.

Odbor pričakuje, da bode narod slovenski navdušeno pozdravljal to zamero in uje izpeljavo omogočil z običajno požrtvovalnostjo. Od več se nam dozdeva vsaka beseda, da bi še posebno priporočili rojakom plemeniti namen, katerega imamo pred očmi: Bleiweisove zasluge za naš narod same najboljše govore in — dosti glasno!

Vsak zaveden Slovenec, vsaka verna Slovenka naj pripomore po svojih močeh, pa se nam ne bode moglo očitati, da naš narod ne časti svojih veličih mož!

Darove za „Bleiweisov spomenik“ prejema odborov blagajnik gospod Luka Robič, in bode prejem novcev javno potrjeval poslovenskih novinah.

V Ljubljani. 12. marca 1882.

Odbor za „Bleiweisov spomenik“.

Prvomestnik: Dr. Jarnej Zupanec, c. k. notar in prvosednik kranjske notarske komore. Blagajnik: Luka Robič, c. k. viši davk. nadzornik v pokoji in deželni poslanec. Tajnik: Fran Ravnikar, načelnik kranjske deželne blagajnice in „Sokolov“ starosta.

Odborniki: Dr. Andrej Čebašek, kanonik. Jan. Nep. Horak, podpredsednik trgovinske in obrtne zbornice Karol Klun, državni in deželni poslanec. Srečko Noll, kleparski mojster in „Sokolovega“ staroste namestnik. Franc Potočnik, c. k. stavb. svetovalec v pokoji in deželni poslanec. Jan Dogan, mizarski mojster. Ivan Hribar, glavni zastopnik banke „Slavije“. Matej Kreč deželni tajnik. Miha Pakič, trgovinske in obrtne zbornice svetovalec. Srečko Stegnar, c. k. učitelj. Dr. Ivan Tavčar, advokat. Koucipijent. Peter Grasselli, deželnega glavarja namestnik. Josip Jerič, župnik v pokoji. Jan. Murnik, trgovinske in obrtne zbornice tajnik. Dr. Fran Papež, odvetnik. Luka Svetec, c. k. notar in deželni poslanec.

Govor poslanca g. dr. Vošnjaka.

v državnem zboru dne 2. marca t. l.

(Dalje.)

Knezoškofu Wieryju se niso mogle ni simpatije za Slovence ni antipatije pripisavati, simpatije v toliko, v kolikor mu je bilo vse prebivalstvo simpatično, ker se je čutil višjim pastirjem v veliki občini, v kateri živita dva roda z raznima jezikoma, in vedel je, da zahteva njega vera, da za oba roda jednako kot vrhovni pastir skrbi. Papeška kurija pri zadnji prezentaciji ni ozira jemala na potrebno znanje jezika. Meni se je nekoliko čudno zdelo, sicer pa naj zda nji škof poravna to s svojo vestjo, če more kdo biti škof v deželi, ki ne umeje jezika tretjine svojih dijecanov. Pokojni knezoškof Wiery se je, kakor rečeno, potegnil za svoje katehete, da si je bil Nemeec in mu ni daleko ni prišlo na misel Nemcem delati kričico, Fesla! je dobro utemeljen rekurz ministerstvu,

katero je takrat vodil minister Stremayr; v tem pravi med drugim (bere): „Omenjena skupna vloga, katero niso samo skoro vsi učitelji veronauka na slovenskih šolah, marveč, kakor omenjeno, tudi drugi duhovniki, priznani šolski prijatelji in vzvišeni nad vsako sumnjo narodne prenapetosti, podpisali, poslala se je deželnemu šolskemu svetu in ima le namen, da se potrebno ukrene gledé vspešnega poučevanja v veroznanstvu“. On navaja iste vzroke, kakor katehete, in izraža svojo začudenje o tem, da se deželni šolski svet ni oziral na utemeljene pritožbe katehetov. V tej vlogi pa je uže nekaj zelo tehtnih opazek, katere jasno osvetljujejo šolske razmere v Koroški. Glasi se tu med drugim (bere): „Želja slovenskih občin po v-peljavi šolo obiskajočih otrok v nemščino je oziroma na tukajšnje razmere, osobito na jezikovno mejo, popolnem opravičeno. Tudi v skupni vlogi podpisani duhovniki priznavajo opravičenost tega zahtevanja in si dovoljujejo staviti predloge, ki se jim zdé primerni, da se to doseže. Proti čemur pa podpisani ordinarijat v interesu šole, kakor tudi, in to posebno, v interesu verouka in po tem pouku pogojene pravne omike slovenske mladine ugovarja in ugovarjati mora, so nepristojna zahtevanja kričačev v večini slovenskih občin gledé nemškega učnega jezika in prevelike voljnosti, s katero se ta zahtevanja izpolnjujejo. (Cujte! na desnici.) Žal, da je neovrgljiva resnica, da ti občinski zastopniki smatrajo šolo učilnico jezikov in žrtvujejo vsa realno omiko svojih otrok, če jim le ostane kot plod mnogoletnega obiskovanja šole to, da se navadijo nemški lomiti.“ (Cujte! na desnici.) Tako govoril je nemški knezoškof, kateri je dobro poznal svoje prebivalstvo, ki je vsako leto v slovenskih župnijah birmoval, sam pridigoval, h kateremu je lahko prišel vsak Slovenec in kateri ni bil toliko vnet za slovenščino, da bi bil z vsakim Slovincem slovenski govoril, marveč še le potem, če dotičnik ni znal nemški in ga je tega prosil.

To je vendar mož, kateremu gre sodba o tej zadevi, in on je izrekel uničevalno sodbo o šolskih razmerah in ob jednom zelo slabo o onih kričačih, ki hočejo te razmere ohraniti. Knezoškof Wiery pravi dalje (bere): „Kakor se iz navedenih dejanj neovrgljivo more sklepati — manjka slovenskim občinam, prav za prav njihovim govornikom, skoro skozi in skozi izpoznanje in razumljenje naloge ljudske šole, in da se v to pojasnavanje vmešavajo duhovniki, se bode moroda šolskim uradom zdelo predrzno“. Istinito, v onej liberalni dobi je bil velik spektakel, če se je duhovnik predrznil o šolskih stvareh izpregovoriti besedo in predbacivale so se mu klerikalno-narodne agitacije. Kakor da bi duhovnik zato, ker o kakej šolskej stvari povzdigne svoj glas, moral biti klerikalen agitator, in kakor da bi on, ki med ljudstvom živi, in reči moram, v Koroški z njim trpi, ne bil prvi poklican, da odda sodbo. Ta sodba 97 katehetov več tehta, nego protiizjava vseh županov v Koroški. (Istina! na desnici.)

Nemški knezoškof toži dalje: „Resnično je, da so na posamnih popolnem slovenskih šolah tudi nemški učitelji nastavljeni (Cujte! na desnici), in da dotični šolski predstojniki sami prosijo za te učitelje“. Obrča se potem proti onej deželnega šolskega sveta trditvi, zadevajoči klasifikacijo takó, kakor sem uže pokazal, in meni, da med temi tožbami in med pojavu zadovoljnosti, katere oddajajo šolski uradi, ni nikakerna diskordanca iz vzrokov, katere sem prej omenil.

Konečno prosi knezoškofijski ordinarijat ministerstvo, naj bi z določbo, za vse slovenske in po jeziku mešane šolske kraje veljavno, potrebno ukrenilo, da bi se slovenščina ne dopuščala kakor do zdaj samo fakultativno, nego, da se vzprejme v število obligatnih predmetov, in da se jej odkažejo gotove ure. Ordinarijat je uže zadovoljen, če je le slovenščina kot učni predmet obligatna. So li to, gospoda moja, normalne razmere, če materinščina ni niti obligatni predmet v ljudski šoli, in se poučuje v drugem jeziku obligatno, in če se materinščina: takoj v prvem letu, vsaj po Velikej noči, izbacne iz šole? (Cujte! na

desnici.) A ne samo ordinarijat, celo koroški učitelji so se pri učiteljskem zborovanji, katero se je vršilo v Plajbeiku v 29. in 30. dan meseca marca 1875, izrekli, da se mora slovenščina vsekakor v prvem letu in nepogojno kot učni jezik rabiti. Tudi na ta sklep deželnega učiteljskega zbora se deželni šolski svet ni oziral, in naučno ministerstvo Stremayr je knezoškofijski rekurz kar kratko odbilo.

Posledica temu je bila velika zmešnjava v ljudskih šolah tamošnjih slovenskih občin, in to je našlo eklatanten izraz v slučajih, o katerem leže pred menoj oficijalni akti. Učitelji v Koroški ne vedo, kedaj jim je začeti z nemščino kot učnim jezikom. Deželni šolski svet skriva se za fraze, on pravi, kadar otroci le količkaj nemški umejo, začeti se mora s poukom v nemščini, vsaj po Veliki noči, torej v drugem polletju. Učitelji trdijo, da je to nemogoče, kajti če stopijo v šolo in hočejo poučevati v nemščini, zijajo v nje jih ne umeči učenci, in ne dobi se od otrok odgovora.

Učitelj ne razume otrok, in otroci ne razumejo učitelja (Cujte! na desnici). Pred nekaj tedni se je primerilo, da je deželni šolski svet poslal nemškega učitelja v Kodmarjo vas. Vstopil je v odkazano mu šolo in tam pričel nemški govoriti. Otroci so ga osupnjeni gledali in ne vedeli, kaj je govoril. Učitelj je potem pobral svoje reči in se vrnil v Celovec, kjer se je izjavil: „V tej šoli ne morem poučevati, kajti otroci me ne umejo, če nemški govorim, slovenski pa ne znam“. (Cujte, na desnici.) Deželni šolski svet pa je vendar, ne oziraje se na to, zaukazal, naj se učitelj vrne. Naj le z otroci nemški govori, s časom ga bodo uže umeli. (Veselost na desnici.)

Kakó si deželni šolski svet to predstavlja, dokazal bodem pozneje iz šolskih knjig, o katerih bodem tudi govoril.

Tu hočem le znamenit slučaj iz novejšega časa iz let 1878 in 1879 navesti, v dokaz, kake zmešnjave v šolah provzročujejo razni pojmi učiteljev, krajnih, okrajnih in deželnih šolskih svetov o učnem jeziku. Za okrajni šolski svet v Celovcu se je imenoval okrajni šolski ogleda, ki je zmerom mislil, kedaj uaj učitelji z nemškim učnim jezikom prično. On je izjavil okrajnemu šolskemu svetu v Celovcu, da bi to bilo še le potem možno, ko so si otroci pridobili potrebno zrelost v nemščini, da nemški pouk popolnem umevajo. Okrajni šolski svet v Celovcu je potem določil, naj je učni jezik še le od drugega razreda dalje nemščina, da pa vendar otroci ne smejo prestopiti v drugi razred, dokler si ne pridobé onega znanja nemščine, kakeršno zahteva okrajni šolski ogleda.

Ta določba je šla tudi v občino Bistrico. Tamošnji krajni šolski svet, kateri pa želi, da je nemščina od prvega leta učni jezik, bil je začuden o tej določbi okrajnega šolskega sveta in obrnil se je v rekurzu na doželni šolski svet v Celovcu, naj odpravi to določbo. Vzroki, katere je navel krajni šolski svet, so zelo karakteristični. On meni, da določbe, naj vsi otroci tako dolgo ostanejo v prvem razredu, dokler si niso pridobili omenjene jezikovne zrelosti, podpisani krajni šolski svet ne more drugače razlagati, nego da morajo otroci tako dolgo ostati v prvem razredu, dokler ne razumejo in ne govoré popolnem nemški.

Pod omenjeno jezikovno zrelostjo pa se tudi zahteva, da se to tudi dobro umeva, kar se bere. — Ta krajni šolski svet pa meni, da preide precej časa, predno pride slovensk otrok, ki leta na prostem in sliši malo nemških besed in je le navezan na učenje nemščine v šoli (Cujte! na desnici), do tega, da brano dobro razume, in to naj bi se v Bistrici vse v prvem razredu doseglo. To je po vsem nemogoče. On dalje omenja, da bi bila ta določba, naj otroci toliko časa ostanejo v prvem razredu, dokler se ne nauče nemški razumeti in govoriti, tudi nepedagogična in torej neizvedljiva, ker bi morali otroci ves čas, vsaj pa štiri leta svojega šolanja ostati v prvem razredu. (Cujte! na desnici). Šolska soba v Bistrici je za 72 otrok, letni narastaj znaša 15 do 20 otrok, to znaša torej v 4 letih 70 otrok, in k temu prejšnji učenci, tako spada v sobo prvega razreda 142 učencev.

(Dalje.)

Dopisi.

Iz Gorice, 30. marca. (Slovensko bralno in podporno društvo v Gorici) začelo je svoje delovanje prav marljivo. Kakor gotovo vemo, imel je društven odbor že več sej, v katerih so se razpravljale društvene zadeve.

Dobre vedo, da pošteno petje dela društveno življenje prijetno, kratkočasno, pa tudi blaživo, sklenil je odbor, da se ima, kolikor mogoče, kaj izvršiti ona točka društvenih pravil, ki šteje petje med sredstva, s katerimi se društven namen gledé duševne podpore dosega. V to svrhu obrnil se je odbor do g. M. Komela, učitelja na tukajšnji italijanski pripravnici za srednje šole, s prošnjo, da bi hotel blagovoljno prevzeti mesto društvenega pevovodje. Odboru je bilo znano, s kako marljivostjo in kako dobrim vspehom se je g. Komel trudil v podučevanju petja na goriških srednjih šolah in v malem semenišči, s kako spretnostjo je znal voditi tudi take zборе, pri katerih so peli pevski (recimo) prostovoljci brez trdne umetniške podlage, kako neumorno deluje za lepo cerkveno petje v farni cerkvi sv. Ignacija in v podružnici pri novem sv. Antonu. Zavaljo tega je odbor želel pridobiti požrtvovalnega, stanovitega in veččega gospoda tudi bralnemu in podpornemu društvu, da bi po eni strani vodil že izurjene pevce, katerih ima društvo lepo število, po drugi strani pa podučeval in pripravljaj tudi priproste društvenike, ki niso imeli priložnosti, da bi se bili v petji izurili, ki pa imajo dober glas, veselo srce, bistro glavo in resnično željo, navaditi se katero pesem, da jo zapojejo v veselju družbi ali tudi pri društvenih shodih in zabavah. G. Komel se je odborovi prošnji udal in je tudi začel pripravljati pevce, ki so že prej peli, za slovesno sv. mašo, katero bo društvo imelo belo nedeljo ob 10. uri na Kostanjevici, in za veselico, ki se bo tisti dan zvečer vršila v praznovanje društvenega postanka. Ob ugodnem času začne g. pevovodja podučevanje za nove pevce.

Društvena pravila določujejo, da se podpornim udom, ako obolijo, še le z začetkom sedmega meseca po njih vstopu v društvo daje gmotna podpora. Za duševno podporo se v pravilih taka določba gledé časa ne nahaja; zato je odbor sklenil, skrbeti za duševno omiko društvenikov, ki iz začetka. Po nasvetu veselilnega odseka, kateremu je naložena tudi skrb za podučna sredstva, odločil je odbor, naj se napravijo 19. in 25. t. m. ter 2. aprila podučna predavanja in mikavna berila. Za tak slučaj je čitalnica obljubila svojo dvoranico, ki je tik društvene sobe, društvu v porabo. V skladu te določbe predaval je 19. t. m. društven predsednik, g. Fr. Povše, o sredstvih, s katerimi bi se mogli društveniki pridobiti razum podpor, ki so v pravilih omenjene, še veliko drugih gmotnih dobičkov, v katerih dosego bi bile potrebne nekatere nove naprave. Navdušeno je poudarjal in pojasnoval posebno korist obrtniške posojilnice in užitnega društva. Društveniki, ki so se bili v obilnem številu sešli (bilo jih je nad 50), odobraval so izraženo misel in so razločno izrekli, da bi bili radi in veseli, ako bi se izpeljala. To, upamo, bo g. predsednika potrdilo, da stori o svojem času še dalje korake, ki so potrebni, da se izvrši tako blaga in koristna misel. Podučna berila, katera je bil g. Klavžar 19. in 25. t. m. oskrbel, so društveniki pazljivo in z vidno zadovoljnostjo poslušali. Želeli bi bilo, da se započeto delo nadaljuje; ni se bati, da bi poslušalcev primanjkovalo, ker društveniki so uka željni in rajši kako kratkočasje opustijo, kakor da bi poduk zamudili. Prihodnjo nedeljo bo govoril društven podpredsednik, dr. Gregorčič o cerkvenih obredih velikega tedna. Nadejati se je, da se zberejo društveniki ob 8. uri zvečer v obilnem številu v društvenih prostorih, da bodo poslušali razlago in pomen svetih opravil, ki se vršijo veliki teden v katoliški cerkvi. Razvidno je, da je odboru mar napredek in srečen razvoj društva; naj ga udje le pridno podpirajo. a—b.

Iz goriške okolice, dne 29. marca. Po neoprečnem pregovoru: da se mora bolezen pri koreniki zdraviti, ako se hoče, da bolnik popolnoma ozdravi, spodbujen, spregovorim tudi jaz o boleznih, na kateri mi Slovenci že od nekdaj bolehamo, in nasprotno o zdravilih, s katerimi bi se dala ta bolezen do korenike, torej popolnoma ozdraviti. Mi Slovenci, razkosani med razne kronovine, bolehamo, kakor so tudi naši pradedje bolehami na iznarodenju, to je, mi stojimo med dvema mogočnima sovražnikoma, katera nobene prilike ne zamudita, da bi nas kakor si bodi prej ko mogoče poitalijančila i ponemčila.

Vsa zdravila, katera so se nam dezdaj za ozdravljenje o tej boleznih ponujala, so bila nezdatna; kajti ona so bolezen le olajšavala z obeti od zgoraj, a temeljito niso ničesar ozdravila, ker je bolezen v koreniki še vedno ostala. Kaj pomaga vpiti, naj se člen 19., kateri sleherni narodnosti pripozna ednake pravice, dejansko zveršuje, ako ne začnemo klicati od korenike sem: dajte nam vse skozi ljudske in srednje narodne šole, v katerih se bo

mogla naša mladina popolnoma izobraziti. Zatorej sem tudi jaz z veseljem pozdravljal izjavo, katero je „Soča“ v zadnjem listu prinesla, da je mnogo županstev vložilo prošnjo do državnega zbora, naj se vpelje v naše goriške srednješolske slovenski kot učni jezik; kajti kaj pomaga vpiti po narodnih uradnikih, ako niso v narodnih šolah izšolani, to je terjatev, ki se ne da izvršiti.

Drugo zdravilo proti rastočemu iznarodenju se nahaja v našem starem programu: zedinite nas vse Slovence, razkosane v štiri kronovine, v eno politično celoto, to je vsvarite nam že toliko od naših pesnikov porjavau zedinjeno Slovenijo, potem nas narodno ne umori vsaka sila, zatorej mi je prav dobra došla vest, da mnogo štajerskih, krajskih in koroških občin pošiljajo prošnje na drž. zbor za vstanovitev deželne nadsodnije v Ljubljani. S tem bi se vsaj za korak bližali zedinjeni Slovenci. A žrlost me obide: kako je to, da se na Goriškem nihče v tej najvažnejši zadevi ne gane! Kje ste ostali voditelji ljudstva, kje ste Vi, ljudski zastopniki, ki ste že tudi v naši deželni zbornici enake resolucije stavili? Ali ne čutite več v sebi enake dolžnosti, kakor takrat? Ali ste morda dosegli, kar ste želeli? Kje je društvo „Sloga“? Nihče se več ne gane, kmalu bi mislil, da umiramo narodno smrt. Zatorej voditelji in prvaki ljudstva, župani in verski zastopniki zdramite se iz smrtnega narodnega spanja, pridružite enake prošnje prošnjam, stavljenim v drugih slovenskih kronovinah. Naj se vpeije vse ljudske in srednje šole po vsem Slovenskem slovenski kot učni jezik, naj se vstanovi tudi za Primorsko deželna nadsodnija v Ljubljani. Oklenimo se združo i telom narodnega doma v Ljubljani, potem se začnemo še le v korenini zdraviti. Našim državnim poslancem pa kličemo: Mi Vas nismo v državni zbor poslali samo, do vlačo podpirate in da bi nam samo bremena nakladali, temveč, da nam tudi če nas po eni strani otežite, v drugi pa kaj pridobite. Slišimo, da se Vam obečuje; da bi se uresničilo. V to pomozli mili Bože!

Iz Komna, 29. marca. (Novačanje, peticija, vreme). Novačenje se je tu pri nas vršilo v 27. 28. 29. dan t. m. To novačenje nam žalostno kaže, da naša mladina ni ne moralno ne fizično dobro izrejena. Po moralnem nje vedenju se lahko prepričaš, ako le nje surovo vlaško kričanje, da ne rečem tuljenje, preklinjevanje in umazano govorjenje poslušaj; slabe fizične izreje naše mladine nas pa rezultat imenovane vojaške nabire osvedoči. Iz med 167 mladeničev I. razreda — bilo jih je komaj 21 vojakom odbranih.

Ni bilo še lepše priložnosti v Komnu, o kateri bi se bili naši kraški župani bolj vneti za narodne pravice skazali, kakor je bila ravno ta. K tej vojaški nabiri prišli so župani celega okraja, in uže prvi dan se je nameravalo na to, da bi se vsi skupno na peticijo do v. drž. zbora za uvedenje slovenskega jezika v uradih in šolah podpisali in vsak svojim občinskim pečatom podpise zadržali. Agitacije pri tej nameri ni bilo nikake. Peticija je bila koj osnovana. Komenski župan g. M. Š. je naprosil druge župane, da bi drugega dne občinske pečate seboj prinesli, kar se je tudi zgodilo. Od 17 županov podpisana peticija se je danes državnemu poslancu g. dr. Tonkliku odposlala, naj jo visoki zbornici predlagati blagovoli. Tako je prav, to je možato! Otrsi ste s tem vsakršno bojzljivost pred vašimi glavarji, le naprej tako, ker le pogumim srcem in značajnim postopanjem bodele varstvo pravice dosegli, le vjskupnih narodnih idejah in namerah dospete do tega, kar vam je uže mati narava po svojih zakonih prisodila. Odtrgani od drugih slovenskih srenj, bi naši kraški župani nikdar do kaj vspešnega ne prišli, kakor nas faktično preteklost uči. Tedaj v edinosti je moč! Osrčite se, častiti kraški župani, složni bodite z drugimi, za našo stvar in naše pravice vnetimi župani, ter ne poslušajte onih, ki naše vzorne kraške narodnjake, ki se za naše narodne pravice pri vsakej priložnosti privatno in javno potezajo — kraške nihiliste — zvejejo, ker taki so v resnici Eñjalti, akoravno se z našimi žulji masté.

Pravijo, da se je B... o o lepem in toplem vremenu vselej jokaj, žvižgal in plesal o grdem in vprašan, zakaj, je odgovoril: ker po lepem vremenu pride grdo, po grdem lepo. Tako se godi tudi nam Kraševcem. Mnogokdo je zdihoval po zimi o pretoplih dnevih meneč, da v naravi ni škoka, ampak vse mora biti le o svojem času. Pretekli ponedeljek bil je tu pri nas tak strašanski zimski dan, kakoršnega še nismo minulo zimo imeli. V torek se je nebo razjasnilo, ugedali smo na Čavnu in Nanosu vse polno snega. Tem več strah je našega kmeta spreletel, ker mu je minulo jesen ajdo in druge pridelke, kar je še toči ostalo bilo, slana popolnoma pokončala, češ slani v tej spomladi ne uideje naše mlade rastline. A.

Iz Sovodenj, 19. marca. (Izv. dop.) Drugo veteransko društvo za Primorje v Gorici ustanovilo

je novo podružnico za županstvu Sovodnje - Miren. Predstojnik tej podružnici imovan je g. bar. Leonhard Bianchi, graščak v Rubijah, in to nam ju, porok, da novi oddelek ne bo hiral, mariveč, da bo napredoval in se v splošno zadovoljnost razvijal, ker plemeniti nje predstojnik se za društvo zelo zanimiva.

V 12. dan t. m. povabil je bil g. predstojnik vse do sedaj vpisane veterane nove podružnice v svojo graščino v Rubijah, kjer se jih je bilo sešlo vseh skupaj kakih 12 iz bližnjih vasij (Sovodnje, Miren, Bilje, Oreholje, in Petovlje) v namen, da se društvo ustanovi, ter da se posvetuje, kako bi se društvo najuspešneje širilo.

G. predstojnik preprijazno pozdravi došle veterane, prečita jim od majorja g. Catinelli-ja došla naročila — naj si vsakdo prizadeva kolikor mogoče novih društvenikov pridobiti.

Zbrani veterani čutili so se prav domače v družbi toliko prijaznega g. predstojnika. Pri dobri vinski kapljici sledila je nabitnica za nabitnico. Nazdravljalo se je N. V. cesarju, cesarici, cesarjeviču in vsej cesarski rodovini; dalje vet. društvu predsedniku g. Catinelli-ju, in našemu predstojniku g. bar. Bianchi-ju.

Odhajajoči veterani stiskali so si roke obljubivši, da se hoče vsakoteri v svojem kraju potruditi, da kolikor mogoče novih društvenikov pridobi. In zares, kakor se čuje, v naše veselje oglasilo se je že prvi teden mnogo novih udov, katere je gospod baron enako ljubeznjivo in gostoljubno sprejel. Na noge torej, da naša podružnica vredno vstopi v vrsto veterancev družih krajev naše dežele.

En veteranec.

Šempas, dne 29. marca. Tukajšnje županstvo je 19. t. m. št. 308, z ozirom na ljudsko štetev v letu 1880 in na §. 19. temeljnih postav, c. k. okr. sodniji v Gorici „laška vabila“ nazaj vrnilo, s pristavkom, da naj v slovenskem jeziku pisane odloke odslej pošilje, ker v tukajšnjem županstvu je nad 3000 duš, pa ena sama „dvojica lahov“. A danes je prigrmelo s c. kr. okr. glavarstva, kakor sledi: Štev. 4060.

„Slavnemu županstvu v Šempasu.“
„Z dopisom 19. t. m. št. 308 odreklo je županstvo mestni poob. sodniji vročenje povabil, ter zahtevalo, tajiste v slovensčini pisati.

Ker so od ene strani po določbah kazenskega prava županstva dolžna sodnijam v izpolnjevanju kazenskih zadev zdatno pomoč skazovati in njih prošnjam ustreči, in od druge strani ni v oblasti g. župana, sodnijam predpise staviti, in ker zadnjič enako postopanje zadržuje redno veršitev uradnih opravil v škodo sodnijskega prava; se gosp. župana na nepostavnost tega postopanja opomni in se mu naroča, da se v prihodnjic zadovoljno skazuje drugim uradom nasproti v spolnovanju došlih naročil.

Ob enem se mu naroča, da priložena povabila o pravem času in brez družega ugovora dotičnim vroči, ako ne bode gosp. župan v zmislu §. 95 občinskega reda v denarno kazen 20 gold. kaznovan.*)

C. k. okrajno glavarstvo v Gorici,
dne 27. marca 1882.
C. k. dvorni svet
RECHBACH I. r.

S Primorja, 19. marca. (Izv. dop.) (Slovensko uradovanje.) — Kako ljubeznjivo, objednem resno počujejo naše župane slovenski časopisi, osobito tudi „Soča“, kako jim je energično zahtevati izključljivo slovenskih odlokov od c. k. uradov, toda vsje zaman (zastonj). Koliko županij je posnemalo zgledno županijo šempasko? Sramujte se zavedeni župani, ki niste, kedar za časa davek plačate, od uobenega kakor od Boga odvisni! Občinsko starestinstvo je, kakor pošten kmetovalec, absoluten gospodar nad vsem, kar se nahaja v njegovem področji. Vsakemu more krivico očitati in odločno zahtevati svoje pravice, posebno od onih, ki se živé izključljivo z njegovimi žulji. Čemu se vam hlače tresejo, ko stopite pred te odurne gospode, kaj potrebujete marveč drobtin, ki padajo od njihove mize! Kedar presvitli naš vladar in njegov visoki naslednik ljubita in spoštujeta naš jezik in pri vsakej priliki s slovenskim ljudstvom slovensko občujeta, koliko bolj so dolžni to storiti njegovi slugé!

Narod vam je pri volitvah izrekel svoje zaupanje, s vam tudi naložil dolžnost, da se za njegovo blagostanje in pravice potegujete, in ako svojih dolžnostij vestno ne spolnujete, se vas bodo britko spominjali nasledniki vaši. Ali vam je tako drago potovati od Poncija do Pilata, da vam pojasnita nemški dopis? Koliko neprilicnih sitnostij imaš s takimi nevednimi župani učitelj in duhoven v krajih, kjer nimajo izurjenega tajnika! Ne bode-li takega cigan-

*) Vodja justičnega ministerstva dr. Pražak je obečal, da hoče s posebnimi vodili in pojasnili čl. 19. tem. postav storiti kmalu konec svojevoljnemu postopanju od te in one strani; zato počakajmo potrpežljivo še nekaj časa. Dr. Jos. Tonkli, naš drž. poslanec, naj si pa zapomni tudi ta odgovor c. kr. okr. glavarstva goriškega; s tem smo rekli danes dovolj. Vr.

jenja enkrat konec? Zahtevajte, da se vam dopisuje izključljivo slovensko, in potem vam bode dopis prečital osemletni deček, ki marljivo domačo šolo obiskuje. Ravno kar stoji pred menoj kmet, milo proseč, naj mu pojasnim: kdo in kaj hoče od njega imeti! Prav s strahom položi pred me dve nemško in jedno italijansko pisano tožbo — in kako pisano! tako, da moram pri vsaki besedi četr štiri ure stati — jo ogledovati in razmišljovati, kaj je napisano. Peklenske roke, sem izdihnil večkrat — moj sin, ki komaj jedno leto v šolo hodi, razločnejše in lepše piše nego ti gospodje. Tudi najučenejši Nemec niti Italijan ne bodefa lahko prečitala takih spakedrij. Svetoval sem toraj možu, naj se čez par dnij vrne, da mu zamorem kaj pojasniti, ker treba mi je pred študirati.

Za to si štejem v dolžnost opozoriti visoko vladu, da ustanovi za svoje nižje uradnike par let posebne tečajje, da se izurijo v lepopsiji, ker drugače jih svet ne bode razumell*)

Trdil mi je ta gorski kmet, da ni v svojem življenju slišal drugega jezika nego slovenskega; samo sosedov Tonče, ki je par let v vojaci bival, mu je znal nekaj tujih, nerazumljivih besed imenovati, a sam Tonče ni bojda vedel, je li so bile besede nemške ali italijanske, ali morda tudi francoske. Ali ni to v nebo vpjioči greh, v take kraje pošiljati nemške in italijanske vloge!? Niso-li marveč dolžni narodni voditelji potegovati se za narodne pravice in takim prizorom za vselej konec storiti! Saj vas prošnja ali pritožba na najvišje mesto ne stane, kakor jeden krajcer papirja. Slehera občina ima kako spretno pero, ki se bode za takove narodne pravice prav rado žrtvovalo.

Toda kaj pomagajo moji nasveti, saj vem, da so bob v steno. Večina naših županov je nevednih, ki se ne zavejo svojega poklica; mnogo med temi takih, ki številke ne poznajo; drugi so zopet taki, ki za silo kaj zabeležiti znajo. Če se tu in tam nahaja, kak možak, boji se, gospodom, s katerimi ima pogosto opravila, zameriti se. Zato z lahkim srcem zavrne notranjo vest: bojo že drugi to storili, saj imamo poslance.

Mnogo imamo takih, katerim je glavno načelo koristolovje. — Vsak korak, sleherno besedo treba mu je plačati. Brez lastnega dobička ne bi tudi smrtne nevarnosti rešil svojega bližnjega. Mnogo imamo tudi takih, ki so par let po mestnih klopih hlače trgali. Ti se prav radi s svojo nemščino v uradniških krogih pobahajo, ne brigaje se za materinščino. Radi tega so na višjem mestu večje veljave in ob vsakej priložnosti hitreje in bolje postreženi. Taki revčeki se prav radi nalizejo, sebi in narodu v sramoto, nemške kulture. Res imamo v vrsti županov tudi kako blagodejno zvezdo, katera skrivoma, pošilja svoje žarke, a ti so preveč ponižni, miroljubni, brez potrebnega ognja, radi tega za narod nezuatni. Naš list „Soča“, ki se ne pogreša skoro v nobeni občini, se prepogosto pogreša v občinski pisarnici, a poleg nasvetov in resnih poukov našega lista, trebalo bi našim županom še osebnega svetovalca in voditelja, kateriga moramo iskati skoro edino v osebi duhovnov. Oni živé z županstvi v najozji dotiki, njim so razmere višjih in nižjih krogov temeljito znane, oni vedó stvari dobro prevdariti, svoje večše pero resno rabiti, in so neodvisni od c. k. uradnikov, kar je pri takem poslu neizogibno potrebno. Učiteljeva politika je med štirimi zidovi — sicer pride v disciplinarno preiskavo, katera navadno nima predobrih nasledkov. Duhovni živé med narodom, in njih sveta dolžnost, je boriti se za narodne pravice, kakor za pravo vero. Toda tudi tukaj je mnogokaj zanemarjenega, kakor sem občevaje z raznimi duhovni doznal; tudi pri njih manjka od višjega mesta pravega ognja, kar nekateri ali skoro večina narodnih duhovnov z žalostjo pogreša. Ali se pri čestitih ordinarijatih, izpolnjuje jezikovna enakopravnost? Zakaj dajate prednost tujemu jeziku v svojih uradih pred domačim? Ali je Bog dal 10 zapovedij Izraelcem v nemškem jeziku? Je-li poučeval učenic vseh učencikov Hebrejev v nemškem jeziku? V narodu in od njega živite: zato dajte narodu kar je narodovega, in Bogu, kar je božjega! Ni je stvari, ki bi se laže dala izvesti nego jezikovna enakopravnost, izrekel je pokojni škof Dobrila, kateriga zasluge za narod naš so nesmrtné. (Konec prih.)

Iz Belgrada, 25. marca. (Izv. dop.) Poročali ste že, da prihajajo novemu kralju poklanjat se od vseh strani. 17. t. m. prišla je deputacija, 150 mož, iz Podrinskega okrožja na Lloydovem parobrodu. Ladja je imela velika zastav; ko je došla, zasvirala se je srbska himna, pri vstopu na suho pa povsod znana slovenska pesen „Luna sije“. Med došlimi si takoj zagledal 80 letnega sivga starčka, okrožnega dekana Ignacija Vasića. On je bil 1876 med prvimi, ki je Drino prekorakol in naskočil Belin, z načelnikom prostovoljnih bataljonov Vlakovičem proti obo-roženim in fanatiziranim turkinjam. — Nocoj o polunoci pa je došla v Belgrad bulgarska deputacija, katero je v posebni avdijenci kralj Milan zasli-

šal. — Tudi našemu prestolnemu princu častitajo zlati srednje šole v adresah.

Odslej bomo imeli tudi mi zlat denar (Milan d'ors). Dunajska banka (M. Thors-Söhn), ki je bila že za kneza Mihela napravila drobiž po 10, 5 in 1 cent., napravi matrice tudi za nove cekine, katerih ukaže vlada napraviti v dunajski kovnici za 9 milijonov frankov. Ta misel je kaj srečna za naš promet in odstrani mnogo sitnostij. Naši uradi so doslej sprejemali srebrni denar po največ do 100 frankov, cesarskim zlatim se pa odbija po 25 centimov. Zadnji čas si dobival zlate po 20 frankov prav težavno proti temu, da si moral doplačevati po 40-50 cent. Z novimi cekini se tako škoda pa odpravi. — Vinske razstave v Bordeaux-u na Francoskem se udeleži od uas kakih 150 vinorejcev. Srbska vina iz Negotinskega okrožja Francozi dobro poznajo; v tem in sosednjem delu naše zemlje Francozi pokupijo vselej vse vinske pridelke, katere potem prodajajo po celem svetu kot francoska vina, in takó kupujejo tudi Srbi lastno blago kot pravo Bordeaux-sko vino. Takó se godi narodom, ki so še na prvi stopnji poljedelstva.

Od krajev, kjer postajajo ladije, pelje v Belgrad prav slaba „Dubrovička ulica“; to hoče zdaj magistrat popraviti; zaradi tega bo moralo okoli 60 družin svoje stanovanje drugod iskati. Ker pa je pri nas hišna najemščina itak draga, bo vsled tega še poskočila. Naše mesto oddaja stanovanja po skoro enaki ceni, kakor Dunajski Budapešt; sreča torej, da se od leta do leta hiše dozidujejo. Drugače bi bilo res prehudó.

Politični pregled.

Političen pomen dajejo temu, da se je ta teden več dnij mudil na našem cesarskem dvoru mlajši brat carja Aleksandra III, velik knez Vladimir z bolno soprogo veliko kneginjo Marijo Pavlovno. Visoka gosta sta tudi bivala v cesarski hiši na Dunaji, in cesar, cesarica in vsa cesarska rodovina so jima izkazovali največe časti v obliki najlepše prijaznosti. Soditi je po tem, da ruski in naš dvor se ne oddaljujeta, kakor govoré ali nekod še najbolj želé.

Zbor poslancev imel je 28. t. m. zadnjo sejo pred veliko nočjo. Gosposka zbornica je imela še nekaj sej, ker je še reševala važne sklepe iz poslaniške zbornice. Prva seja drž. zbora po Veliki noči bo 18. aprila. 15. aprila pa se snidejo delegacije k novemu (letos že 2.) izrednemu zasedanju, in to zaradi zneskov, ki se bodo potrebovali za vstajniške dežele.

Poslednje dni se je potrdila v drž. zboru postava o poštnih hranilnicah. Za to postavo je glasovala tudi levica. Postava bo gotovo dobro vplivala na niže ljudstvo, ker bo dajala ugodno priliko, vaditi se v varčnosti. Koristila bo pa tudi upravi večih hranilnic, ker ne bo treba tu toliko uradnikov za manjše zneske, in ta dobiček je najprej napotil levico, da je glasovala za postavo, ki bo indirektno služila tudi velikemu kapitalu.

Parlamentarni odbor desnice imel je zadnjo sejo 27. t. m. Posvetoval se je o predlogu z strani izvedenja jezikove ravnopravnosti pri sodnijah v slovenskih pokrajinah in v Bukovini. Predlog sta izdelala dr. Tonkli in dr. Poklukar. Pa ta predlog in načrt za slovenske srednje šole prideta na vrsto še le po veliki noči. „N. fr. Pr.“ in druge tetke pa že zdaj bobnajo, kakor da bi mi z našimi zahtevami hoteli svet porušiti. O tem in drugem iz drž. zbora prih.

Posebni boj v vstaških pokrajinah tudi prešle dni ni bilo; vendar pa razkropljene čete vstaške našim hrabrim in vstrajnim vojakom nagajajo. Izvedenec v „Tribüne“ trdi, da je temu mnogo krivo tudi na 2 generala razcepljeno zapovedništvo. Dahlen in Jovanovič se ne vjemata vselej v načrtih.

Na Dunaji sta bila 2 shoda delavska. Oba zbora sta spravila skupaj na tisoče udeležencev. V občé so povdarjali, da si morajo delavci sami pomagati; od levičarjev ne pričakujejo pomoči. Na enem shodu so se izrekli ostro proti Judom, na drugem so takemu gibanju nasprotovali. Judje ima povsod svoje zagovornike, bodisi podkupljene, bodisi krivo podučene. V tem pa „četrta stan“ napreduje.

Ogri so hoteli srednje šole v še večji meri

podjarmiti, kot se je godilo doslej. Ali dotična osnova se je završla.

V Zagrebu je dr. K. Vojnovič postavljen zopet v svoje pravice, kakor prej dr. Vrbanič.

Bismark ni srečen v velikih državnogospodarskih predlogih. O monopolu tobaka so mu predlog zavrgli oni možje, katere je zbral na poseben gospodarski svet. Odsel je iz Berlina, pa ne zaradi takih neprilik, kakor vsled tega, da si je politični mir zopet zagotovil, potem ko so bili Skobelevi govori tudi njegja nekoliko pretresli. — Cesar Viljem trdi, da so zdaj zaresni časi; tega je v veliki meri on kriv in pa Bismark. Carju je na voščila svojega rojst. dneva kaj prijazno odgovoril.

Italijani niso srečni, če ne demonstrujejo. Tudi v lastni domovini se vznemirjajo, n. pr. v Romanji. V Siciliji praznujejo prav čudno ravno danes spomin na sicilijanske večernice. Kjer je kaj takega, se ne sme pogrešati stari Garibaldi, ki je zopet ozdravel, in pa njegov prijatelj — Cavallotti. Poslednji kuri v belet. izdelkih proti domači dinastiji in proti Avstriji. Zato je tudi primorskim Lahom vse sveto, kar jim dojde od tega nadirredentovca.

Na Francoskem, kakor na Italijanskem igrajo z močjo idej, katere so v prvi vrsti Francozom in Italijanom nevarne.

P. n. naročnikom!

S koncem t. m. poteče prvo četrtletje; gg. naročnike, ki niso še poslali naročnine, prosimo, d. precej spolnijo svojo dolžnost. Oni, ki ne mislijo plačati naročnine, naj „Sočo“ nazaj (retour) pošljejo, da se izognemo nepotrebnih stroškov. Opravišтво „Soče“.

Domače stvari.

Cesar je podaril 100 gld. društvu za uboge v Gorici.

Namestnik bar. de Pretis je prišel on teden v Gorico.

Beseda v Goriški čitalnici. Preteklo nedeljo priredila nam je Goriška čitalnica izredno lepo besedo v občno zadovoljuost mnogobrojnim poslušalcem, kateri so bili v istini zagačeni v krasni, prostorni dvorani. Med točkami zanimivega programa odlikovala se je v prvi vrsti — Försterjeva kompozicija, varijacije o pesni „Po jezeru“; — izvršitev je bila tako dovršena v vsakem oziru, da ne najdemo lahko izraza, s katerim bi razodeli zasluženjo občudovanje umetnici gospej Podgornik-Tolomei. Na občé željo se je moral ponoviti krasni komad. G. skladatelj bi bil gotovo tudi sam zadovoljen, ko bi bil navzoč. — Gospica Minica P., priljubljeni nam škrajček, je prav nježno in z občutkom pela lepo Suppejevo pesen „Ne zabi me“ in z znano spretnostjo spremljala jo je na glasoviru gospa Š. — poznana tudi kot večša slikarica. — Gospej Avgusti P. bili smo jako hvaležni za vzgledno deklamovanje Vilharjeve „Ljudmile“. Dobre deklamacije so zelo redke na čitalničnih afdrih; o gospej P. pa smemo trditi, da deklamuje naravno s primerno vnetostjo, spremljeva besedo z elegantnim kretanjem. V šalo-igri „Dva gospoda pa jeden sluga“ nastopila je kot nova mlada moč gospica Jelica J. V mali, ne posebno hvaležni zadaci vzbudila nam je vendar po svojej ljubki prikazni in po naravnem vedenji na deskah — željo — da jo še večkrat vidimo na našem odru. Gospej Avgusto P. smo uže pohvalili kot deklamatoriko — naj dodamo, da jo enako čislamo tudi kot dram. diletantinjo. Gosp. Šv. in P. sta menda tudi prvokrat nastopila kot dram. diletanta — in to v občé zadovoljnost; otožen slikar in stari stric bila sta oba zvesto tolmačena. Starega znanca g. Kl. kot budalastega slugo prepuščamo milostni sodbi slav. občinstva. Petje ni bilo dovršeno, a vendar zadosti ubrano in dostojno. Gospod pevovodja Š. je imel vsekakor najtežo, pa najnehvaležnišo zadačo; zato smo mu pa dolžni najtoplejšo zahvalo za njegovo vstrajno požrtvalno prizadevanje. Gospodom pevcem v Gorici in okolici pa kličemo: Vzdrnite in združite se! Ivan.

Goriški dram. diletantje priredé na velikonočni ponedeljek s pomočjo gospej Podgornik-Tolomei besedo z vstopnico v občé koristen namen v Tolminu. Program se razpošlje o p. avem času.

*) Iz umevanih razlogov smo to ugodno kritiko samo na posebno prošnjo sprejeli, da si smo epiteta pripoznanja okrajali. Brgz zamergl. Ur,

*) Zares potreben nasvet!

Sneg je pobelil tudi naše gore, ne samo tirolske planine in češke holme. Prikazal se je pri nas skoraj do planjave.

Opravništvo „Soče“ je od 1. aprila v Račavi v (Bahata) Ritter-jevi hiši št. 20. I. nadstropje.

Bralno in podporno društvo v Gorici vladno vabi svoje udeležence v nedeljo 2. aprila ob 8. uri zvečer v društveno sobo k predavatelju. C. g. dr. Anton Gregorič, prof. teologije, bo govoril o cerkvenih obredih velikega tedna. Naj se društveniki obilo udeležijo lepe predleke.

G. Jos. Faganel, deželni poslanec, kakor slišimo, je naznanil svoj izstop iz dežel. odbora, v kateri je bil izvoljen kot namestnik dr. Jos. Tonkliča. Povod temu izstopu morda tiči tudi v zadnjih 2 razglasih, katere je izdal dežel. odbor samo v ital. jeziku.

† Učitelj Leban, oče pokojnemu učitelju in skladatelju Avgustu, kakor učiteljema Antonu in Lankotu Leban, umrl je včeraj o polnoči v Gorici 74 let star. Živel je tukaj v pokoji, potem ko je bil svoja leta doživel na prejšnji „Musterhauptschule“ v Gorici. Bil je možak pošterjak stare korenine in je, kaj do brodežno vplival na nežno mladino. Učence njegove si spoznal in spoznaš tudi kot 30 in večletne moške po pisavi; tako značajno jim je znal obliko črk vtisniti. Blag mu spomin!

Prof. Šembera, ki je predaval o češki literaturi na dunajskem vseučilišču, je umrl na Dunaju.

Kraške občine so se vendar obudile. 17 srenj je odposlalo dr. Tonkliču na državni zbor skupno prošnjo za uvedbo slovenskega jezika v urade in srednje šole ter moško in žensko učiteljsko izobraževališče. Te občine so: Komen, Temnica, (Kostanjevica), Slivno, Sijak Nabrežina, Velikidol, Mavhinje, Gorjansko, Gabrovica, Štanjel, Pliskovica, Vojščica, Šenpolaj, Selo, Brestovica, Brje in Škrbina. To je korak na boljšo. Le takó naprej!

Pobožni vzdih, v „Soči“ naznanjeni, se ne morejo tiskati, če se naročniki ne pomnože. Cena 1 gl. 20 kr. ni visoka; naj se zlasti gg. učitelji v večem številu oglašajo po listnicah do g. Janko-ta Leban-a, učitelja v Lokvi, na Primorskem.

Občini Dutovlje in Skopo ste menda prvi na Primorskem, ki ste odposlali prošnjo na državni zbor ne samo za uvedbo slovenskega jezika v šole in urade, ampak tudi za premeščenje nadsodnije iz Trsta v Ljubljano. Tomaj ji hoče bojda posnemati. Te občine, ki so blizu Trsta, in ki od istega Trsta nič ne pričakujejo, silijo premišljevati naše primorsko položje v obče.

Zoper p. epuše ostro postopati so dobila okrajavstva ukaz.

Mestne volitve v Ljubljani. Narodni centralni volilni odbor, ki šteje mnogo narodnih mož, je ravno kar razglasil imena onih narodnjakov, katerim zaupa in jih priporoča za dopolnilne volitve, ki se bodo vršile 11., 13. in 14. aprila. Priporočajo se za III. volilni razred: Dr. Valentin Zarnik, odvetnik in deželni poslanec. Jan. Nep. Horak, hišni posestnik, prvomestnik pomočnega društva itd. Ivan Hribar, glavni zastopnik banke „Slavije“. Za II. volilni razred: Peter Grasselli, deželnega glavarja namestnik, hišni posestnik itd. Fran Potočnik, stavbeni svetnik. Alojzij Bajer, c. k. računski revident in hišni posestnik. za I. volilni razred: Josip Kušar, predsednik trgovinske in obrtniške zbornice, Ivan Vilhar, hišni posestnik. Dr. Alfonz Moše, odvetnik. Dr. Fran Papež, odvetnik.

Naj bi potisnili vendar enkrat ovo „fakcijsko opozicijo“, ki dela vselej zapreke, kedar gre za blagor prvega slov. mesta! Stari Deschmann in njegovi tovariši ne privoščijo Ljubljani častnega mesta nadsodnije za slov. pokrajine, ko je vendar očitno, da bi tak pridobitev Ljubljani veliko koristila tudi v gmo-tnem, oziru.

Denarno obrtniško pomočno društvo v Ljubljani imelo je 26. t. m. o navzočnosti 60 udov občni zbor. Družba je občevala v preteklem letu z 547.411 gl. v primeri k l. 1880 za 66.477 gl. več. Rezervni zaklad znaša 16.283 gl. 87 kr. Za „Narodni dom“ je dovolil občni zbor za zdaj 25 gl., za spomenik Bleiweisju 25 gl. društvu rudečega križa za ranjene vojsake 25 gl.

Odbor dram. društva v Ljubljani je razposlal 50. zvezek „Slov. Talije“.

„Matica slovenske“ odbor ima jutre, 1. aprila svojo 54. sejo z obširnimi in važnimi dnevnimi redom.

Oznanilo c. k. primorskega namestništva, s katerim se opominja na prepoved, da se ne sme iz dežel, zadetih od trtne uši (Phylloxera) dobivati vinskih trt, in na določbe zoper razširjanje trtne uši. Vsled ukaza slavnega c. k. ministerstva za poljedelstvo od dne 1. marca 1882 št. 109/29, glede na nevarnost,

da bi se utegnili naseliti trtna uš (Phylloxera) iz dežel, od nje zadetih, kakor iz Ogerskega in Laškega, se opominja na prepoved, da se ne sme dobivati vinskih trt, rastlinskih delov in družih rečij, ki so znane, da se po njih raznaša ta mrčes. V tej zadevi se opominja na dotične določbe ukaza ministerstva od dne 16. marca 1880 št. 29. l. drž. p. in na določbe ukaza min. od dne 26. septembra l. 1881 št. 110. l. drž. p., ki se glasé tako le: 1. Dokler se drugače ne zapové, ne smejo se iz dežel ogrske krone čez meje kraljevin in dežel, zastopanih v državnem zboru, uvažati vinske trte s koreninami, reznice, trtni les ali rožje, trtno listje (tudi kakor ovijalo) in takó tudi noben del vinske trte, bodi svež (fríšen) ali suh. Kakor se razume samo ob sebi, prepovedan je tudi uvoz živih trtnih ušic v vseh okolnostih, tudi ko bi se take žuželke pošiljale edino v kako znanstveno svrhu. in ne bi bodo kakor koli skrbno zavite in shranjene. 2. Prestopki tega ukaza in naredeb, izdanih v njega izvršitev, kaznujejo se s kaznimi, ki so postavljene v §. 17 postave od 3. aprila 1875 (Drž. zak. št.) o naredebah proti razširjanju trtne ušice. 3. Dokler se drugače ne ukaže, ne smejo se iz Italije uvažati grozdje vsakovrstno (to je: grozdje za na mizo, kakor tudi grozdje od trgatve ali bendime), tropine, kompost, gnojivna prst, uže rabljene brajde ali spalirji in kolči. Oznanilo priobčuje tudi postavo od 3. apr. 1875, izdane o trtni uši.

Dunaj. Dunaj.

Čujte, glejte in strmíte!

Skupno oskrbníštvo velike tovarne za anglo-britansko srebro, ki je prišla na kant, prodaja vse blago zelo pod cenilno vrednostjo. Proti vpošiljavti zneska ali proti podvretju 7-80 gl. dobi se izvrstna mizna posoda iz prejšnjega anglo-britanskega srebra (ki je stala prej 35 gl.), in vsak, ki se na njo naroči, dobi pismeno garancijo za 10 let, da ostane posoda bela.

- 6 miznih nožev s fino jekleno ostrino,
- 6 vilic iz pravega anglo-brit. srebra iz enega kosa
- 6 miznih močnih žlic iz anglo-brit. srebra,
- 6 f. žlic za kavo iz anglo-brit. srebra,
- 1 šib. zajemalica za juho iz anglo-brit. srebra,
- 6 nožnih podlog iz anglo-brit. srebra,
- 6 angleških desertnih tas,
- 1 fina posoda za poper ali slakor,
- 6 fino izdelanih miznih tas,
- 6 lepih, močnih jajčnih kozarcev,
- 6 finih jajčnih žlic iz anglo-brit. srebra,
- 4 krasne fine tase za sladkor,
- 1 čajnik prve vrste,
- 2 krasna dvoranska mizna svečnika.

64 komadov.

Dokaz, da moj oglas

ni sleparsk

se javno zavežem, blago nazaj vzeti, če ne ugaja.

Čistilni prah za zgornjo posodo se dobiva pri meni škatljica po 15 kr.

Kdor hoče torej imeti dobro in pravo blago, ne pa sleparije, naj pošlje zaupno, dokler ga je še kaj, z našim slovom

J. H. RABINOVICZ, Wien,

General-Depot der Anglo-Brit. Silberfabrik II.

Schiffsamts-gasse 20 a.

Francosko žganje s soljo

(Eau de vie de France) Franzbranntwein mit Salz napravil pod nadzorstvom po izvornem predpisu iznajdnika Viljema Lee-ja

G. CRISTOFOLETTI.

To zdravilo, katero sem jaz napravil, pomaga brž, proti katero drugo, proti zunanemu in notranjemu vnetju, opeklinam in speklinam, proti novim napadom, neduhi, rakom, dristi, natoku krvi v glavo za obvarovanje zobov, proti otiski, dissenteriji, bolečinam, na obrazu, v ušesih, v glavi, zlati žili, mrzlici, ozebkom, putiki, neprebavnosti, bolečinam na jetrih, na očeh, zastarelim ranam, vpičenju osnemu in mušičnemu skrnljaku, kurdeju, žovam in omotici.

Veliko spričeval imam, ki potrjujejo moč tega izvrstnega zdravila.

V 70. letu svoje starosti sem si popolnem ozdravil prste na rokah s francoskim žganjem in soljo.

G. Senitsky, c. k. finančni komisar l. r. Z Vašim francoskim žganjem s soljo sem dosegel najboljše vspehe, za katere se vam neskočno zahvaljujem

Alojz Klobočar, župnik in dekan v pokoji. Prodaja se v izvornih boteljkah po 40 kr. samo pri G. Cristofoletti-ji, lekarju in c. k. dvornem prisrbebniku v Gorici na Travniku 14. pri Skofiji.

Pri Seitz-u v Gorici je po znižani cen — 1 gold. 30 kr. — na prodaj:

VELIKI TEDEN

in Velika Noč;

spisal prof. Andr. Marušič.

Pošilja se knjiga tudi po pošti na povzetje. Kdor pa denar uže z naročilom vred pošlje, naj pridene še 10 kr. za vozni list.

Zaloga vina.

Pri podpisnem se dobiva velika zaloga raznih vin, in sicer: istrskega in kraškega „Terana“, belega ipavskega iz najboljših vinogradov, ogerskega belega in rudečega (tako imenovani Šiler) po mogoče nizkih cenah.

Ignacij Kovačič, pri Sv. Luciji (na Mostu).

Razglas.

Dne 25. aprila 1882. od 9. do 3. me popoldne se odda po dražbi popraviljen cerkvenega zyonika, farovža in drvarnice na Lokvah v znesku od 246 gl. 31 k. a. v. Kdor želi to delo prevzeti, je vladno povabljen na omenjeni dan, in pogoji so na Trnovem in na Lokvah v razvidu razpoloženi.

Županstvo Trnovo, dne 28. marca 1882.

Župan:

JOŽEF RIJAVIC.

Vložnih in **spekulacijskih** popirjev nakup v vseh kombinacijah **proste spekulacije, konsorcij in premij** izvršuje pripoznano reelno in diskretno po originalnih kursih na **dunajski borsji** za Avstro-Ogrsko jedino merodajna banka „Leitha“ (Halma), Wien, Schottenring 15. Strokovnjaška, nagla in skušena informacija, telegr. avizi, na poskušno številke financ. in strokovnjaške lista „Leitha“, kakor bogato brošuro (vse evrop. strokovnjaške načrte, pojasnilo za vloge in spekulacije in spekulacijske popirje i. t. d. franco in gratis.

M. Poberaj, krojač za moško obleko, na Travniku št. 12 v Gorici, se prelepo zahvaljuje **SLOVENCEM** za dosedanje zaupanje, in se jim enako toplo priporoča s točno in pošteno postrežbo obile svoje zaloge tudi zanaprej.

Vozni listi za **AMERIKO.** Ima jih **A. REIF, Wien, I., Kolowratring 9.** K. k. conc. Haupt-Agentur. Prospekte gratis.

Lekarnica „Alla Madonna“ v Korminu Velika zaloga vsakovrstnih zdravil.

FRANZONIJEVE sladke pastiljce iz kajsja tamarindane. Pomagajo proti nadložnostim v grlu, proti kašlju, hripavosti, prsnemi kataru, ugajajo posebno pridigarjem učiteljem in pevcem. Naj se pazi, da je na vsaki škatlji znamenje iznajdca in no vsako škatljico vtisnjeno ime „Franzoni“.

Vsaka škatljica stane 25 kr. Dobi se tudi v Gorici v lekarnici Pontoni jevi v Raštelu; v Trstu v lekarnici Cignola na Corso.